

Γράφει ο Θεολόγος – Εκκλησιαστικός Ιστορικός – Νομικός κ.
Ιωάννης Ελ. Σιδηράς

ΕΓΚΩΜΙΟΝ
ΠΡΩΤΑΡΜΑΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΘΝΕΓΕΡΤΟΥ ΜΕΤΕΩΤΩΝ
ΠΑΠΑ-ΘΥΜΙΟΥ ΒΛΑΧΑΒΑ Ή ΜΠΛΑΧΑΒΑ (+1809)

Η λαϊκή μούσα εμπνευσμένη από τον ακατάβλητο ηρωϊσμό και τον μαρτυρικό θάνατο του πρωταρματολού και εθνεγέρτου των Μετεώρων, του λεγομένου «λεοντόκαρδου», Παπα-Θύμιου Βλαχάβα, συνέθεσε το παρακάτω δημώδες (δημοτικό) τραγούδι:

*«Αηδόνια μου περήφανα, πεύκα καμαρωμένα,
φέτος να μη λαλήσετε, φέτος να μαραθήτε.
Τον Παπαθύμιο πιάσανε, τον καπετάν Βλαχάβα.
Στη μέση τ' ο Μουχτάρ πασάς, πίσω οι τσοχανταραίοι,
κι' αποκοντά οι μπέηδες, κι' οι τουρκοπουλημένοι.
Κι' Αλή Πασάς σαν τό' μαθε, δεν πίστευε το θάμα.
Κι' ο ίδιος τον προβόδισε κι' ο ίδιος του μιλάει:
«Παπά! Βρε κερατοπαπά, μου χάλασες τον τόπο!
δεν σ' άρεθ' ο Αλήπασας, δεν σ' άρεθ' ο Σουλτάνος,
και Μπαϊράκι σήκωσες να γένης Βασιλέας»
-«Μη βλαστημάς, Αλήπασα, μη βλαστημάς Βεζύρη,
σου' φταιζα, σε πολέμησα, και σώπεσα στα χέρια».
-«Γίνεσαι Τούρκος, βρε Παπά, κι' όλα στα συμπαθάω».
-«Ρωμηός εγώ γεννήθηκα, Ρωμηός θενά πεθάνω».*

Ο Μεγάτιμος και ηρωϊκός οίκος των Βλαχαβαίων ή Βλαχαβιωτών, ο οποίος επέλαμψε κατά την προεπαναστατική περίοδο στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας, έχει καταγραφεί στις δέλτους της αδεκάστου ιστορίας «*χρυσοίς γράμμασι*» και σφράγισε ανεξίτηλα την συλλογική εθνική συνείδηση των Νεοελλήνων, οι οποίοι στο άκουσμα και μόνο της περιφράσεως «*Αρματολίκι των Χασίων*», ανακαλούν στη μνήμη τους, τ' όνομα του Πρωταρματολού και Εθνεγέρτου των Μετεώρων Παπα-Θύμιου Βλαχάβα που υπήρξε ο «*Αετιδεύς των Χασίων*».

Γενάρχης του ηρωϊκού οίκου των Βλαχαβαίων υπήρξε ο Αθανάσιος Βλαχάβας (1700-1792), ο οποίος ήταν ο αρχηγός του ενός εκ

των πέντε αρματολικίων της Θεσσαλίας, ήτοι του «αρματολικίου των Χασίων», που περιελάμβανε 80-90 χωριά από την περιοχή νότια του Μαλακασίου μέχρι Δεσκάτης και Γρεβενών. Ο Γεροβλαχάβας ως αρχηγός (Αρχιαρματολός) του Καπετανάτου ή Αρματολικίου Χασίων, όπως και οι αλλαχού αρχηγοί των λοιπών αρματολικίων, ύστερα από σχετική συνθηκολόγηση με την οθωμανική διοίκηση, ήλεγχε τις διόδους των μερών που διαφέντευε, επέβλεπε την τήρηση της τάξεως και ενεργούσε για την πάταξη της κλεφτουργιάς και της ληστείας. Ο ίδιος εξαιτίας τους ρωσοτουρκικού πολέμου (1768-1774) υπήρξε – μετ’ αυτού και άλλοι αρματολοί – εθνεγέρτης της Θεσσαλίας και παρά το γεγονός ότι εκτοπίστηκε από τους τουρκαλβανούς στη νότια Ελλάδα (Ανατολικό Μεσολόγγι), εντούτοις με την δύναμη των όπλων και των εξεγερθέντων αρματολών Ζήδρου και Λαζού, εξανάγκασε τους Οθωμανούς να του επαναπαραχωρήσουν το Αρματολίκι των Χασίων. Άξιο μνείας βέβαια είναι το γεγονός ότι ο Γεροβλαχάβας καίτοι εκ των πραγμάτων σκληρός και μπαρουτοκαπνισμένος άνδρας, εντούτοις ήταν βαθύτατα θεοσεβής και γι’ αυτό πριν από το τέλος της ζωής του ανακαίνισε την Εκκλησία της Υπαπαντής στα Μετέωρα.

Ο Γεώργιος Ηλ. Ζιάκας εύστοχα γράφει: *«Ωστόσο ο Γεροβλαχάβας «εστεφάνωσε τη δόξα του περισσότερο με τα κατορθώματα των παιδιών του παρά με τις δικές του περιορισμένες ανδραγαθίες...».* Παιδιά του Γεροβλαχάβα ήταν ο Παπα-Θύμιος, ο Θεοδωράκης, ο Δημήτριος και άλλος ένας που δεν αναφέρεται από τον Κασομούλη...».

Ο πρωτότοκος υιός λοιπόν του Γεροβλαχάβα, ο θρυλικός Κλεφταρματολός Παπα-Θύμιος εγεννήθη περί το έτος 1750 ή κατ’ άλλους περί το 1770 στις Πετροκαλύβες της Βλαχάβας ή Σμόλαιας Χασίων (χωριό Σμόλιανη Τρικάλων) και όπως γράφει ο Νικόλαος Κασομούλης στα *«Ενθυμήματα Στρατιωτικά»*, εσπούδασε τα λεγόμενα *«κοινά γράμματα»* και έχοντας παιδιόθεν την *«Ιερατική κλίση»* χειροτονήθη ιερέυς σε νεότατη ηλικία. Μετά δε τον θάνατο του Αρχιαρματολού των Χασίων και πατέρα του υπήρξε ο διάδοχός του και ως ιερέυς και Κλεφταρματολός Καπετάνιος, με τον Σταυρό στο στήθος και το σπαθί για την λευτεριά στο χέρι, έχαιρε του σεβασμού, της εκτιμήσεως και της απολύτου αφοσιώσεως των κατοίκων των 80-90 χωριών που αποτελούσαν το Αρματολίκι των Χασίων, καθώς και της αναγνωρίσεως των Προκρίτων και των λοιπών Καπεταναίων των άλλων Αρματολικίων.

Ο Παπα-Θύμιος ως φλογερός και ακατάβλητος πατριώτης ζούσε και ανέπνεε με τον άσβεστο μέσα στα μύχια της υπάρξεώς του πόθο της απελευθερώσεως του υπόδουλου Γένους των Ρωμηών και προς τούτο ήταν έτοιμος να εγείρει το αρματολίκι εναντίον των Οθωμανών. Ο ίδιος ετρέφετο πνευματικά με την μελέτη του ιστορικού πονήματος *«Χρονογράφος»*, με τους χρησμούς της *«Βυζαντίδος»*, του Αγαθαγγέλου και της Ιεράς Αποκαλύψεως του Ευαγγελιστού Ιωάννου, μεταλαμπαδεύοντας την άσβεστη φλόγα που κατέκαιε τα σωθικά του και

στους υπόδουλους ραγιάδες για να μη πεθάνει ποτέ η ελπίδα της αναστάσεως του ρωμαϊκού Γένους μέσω της επανάστασεως και της βοήθειας του «ξανθού γένους», ήτοι των ομοδόξων Ρώσων, στους οποίους πάντοτε προσέβλεπε.

Για την πρώτη αυτή περίοδο της ζωής του ως Αρχιαρματολού των Χασίων έχουμε μία περιγραφή του Προξένου και Περιηγητού Πουκεβίλ, ο οποίος συνάντησε τον Παπα-Θύμιο με τους άντρες του, έφαγε μαζί τους και τους άκουσε να τραγουδούν: *«Σ' αυτόν τον ερημικό ξενώνα μάς περίμενε ο Ευθύμιος Βλαχάβας, αρχηγός ενόπλων στη Θεσσαλία, με σύντροφο τον Ζόγγο, αρχηγό παλικαριών των Αγράφων και του Αχελώου. Οι δύο αυτοί καπεταναίοι με γέμισαν φιλοφρονήσεις και θέλησαν με κάθε τρόπο να με φιλέσουν αρνί ψημένο όπως το συνήθιζαν οι ομηρικοί ήρωες... Αφού ετεμάχισαν το ψητό, έκαναν τις συνηθισμένες προπόσεις που αρχίζουν πάντοτε για ορισμένους αγίους...».*

Ο Γεώργιος Ηλ. Ζιάκας αναφέρει ότι ο αεικίνητος και ανήσυχος πάντοτε Παπα-Θύμιος: *«Ήρθε σε μυστικές συνεννοήσεις με τους αρματολούς του Ολύμπου, του Ασπροποτάμου, των Γρεβενών, του Μετσόβου και λίγο νωρίτερα με τους Στερεοελλαδίτες καπεταναίους (1807).... Η συνάντησή του με τον Γέρο του Μοριά, Θεόδωρο Κολοκοτρώνη και τον Κατσαντώνη στ' Άγραφα και στο Ξηρόμερο, τού' δωσε μεγάλη αίγλη, ως μεγάλου και αδιαμφισβήτητου Ηγέτη. Απ' αυτήν την περιοδεία του εμπνέεται, αργότερα, ο Βαλαωρίτης και έγραψε ό,τι έγραψε στα «Μνημόσυνά» του για το Βλαχάβα».*

Στο σημείο τούτο αξιοσημείωτοι είναι οι στίχοι που ως «Εγκώμιον» συνέθεσε ο Αριστοτέλης Βαλαωρίτης για την θρυλική μορφή του Αρχιαρματολού Παπα-Θύμιου, τον οποίο εξυμνεί ωσάν να πρόκειται για επικό ήρωα, γράφοντας χαρακτηριστικά:

*«Βλαχάβα, ποιός σ' εγέννησε, ποιά μάνα, ποιός πατέρας!
Ο Όλυμπος αγάπησε την όμορφη την Όσσα (= Κίσσαβος).
Την Όσσα την περήφανη την πολυγυρεμένη.
Χρόνους πολλούς την έβλεπε μ' ερωτεμένο μάτι
κι εκείνη σαν κι εντρέπεται και σαν και τον φοβάται.
Ο Όλυμπος εκοίταξε την όμορφη την Όσσα,
την είδε που κοκκίνιζε σαν ντροπαλή παρθένα,
και γέρνει, γέρνει την κορφή και τη φιλάει στο στόμα.
κι ευθύς μ' εκείνο το φιλί, πούναι ζωή και φλόγα
ανάφτουν, ζωντανεύουνε την νιόνυφης τα σπλάχνα,
και δεν επέρασε καιρός, χρόνοι πολλοί και μήνες π' ακούστηκε σαν μια
βοή μες στ'
Άγραφα, στην Πίνδο τ' αρματολού το πάτημα του φοβερού Βλαχάβα,
Και να φωνάζουν οι αετοί, να σκούζουν τα γεράκια:
«Ανοίζτε, λόγγοι, να διαβεί, μεριάστε τα κλαριά σας και θα περάσει το
στοιχειό ο δράκοντας της Όσσας».*

Η προεπαναστατική περίοδος στην οποία αναδείχθηκε η εμβληματική μορφή του αδούλωτου Ρωμηού Παπα-Θύμιου, έχει συνδεθεί με πολλές ένοπλες εξεγέρσεις και μία εξ αυτών είναι η «επανάσταση του Θύμιου Βλαχάβα», όπως γράφει σε σχετική μελέτη του ο αοίδιμος μέγας Ιστορικός, Καθηγητής Απόστολος Βακαλόπουλος. Τα προδρομικά γεγονότα της επαναστάσεως του Παπα-Θύμιου, τα οποία ενεθάρρυναν τους Ρωμηούς να πάρουν τα όπλα ήταν η κήρυξη της επαναστάσεως των Σέρβων στο πασαλίκι του Βελιγραδίου και η έκρηξη του Ρωσοτουρκικού πολέμου (1806-1812). Η παρουσία του Ρωσικού πολεμικού στόλου στο Βόρειο Αιγαίο υπό την ηγεσία του Αντιναυάρχου Σινιάβιν ή Σενιάβιν, ο οποίος καταγράφει σημαντικές επιτυχίες εναντίον των Οθωμανών εκ των οποίων η μεγαλύτερα υπήρξε εκείνη της καταλήψεως της νήσου Τενέδου, ανεπτέρωσε το επαναστατικό φρόνημα των Ρωμηών.

Το πρώτο επαναστατικό κίνημα κατά την διάρκεια του Ρωσοτουρκικού πολέμου ήταν εκείνο του Νικοτσάρα και των άλλων Αρματολών και Κλεφτών του Ολύμπου, οι οποίοι κατεδίωξαν και εξετόπισαν τους Αλβανούς ντερβεναγάδες του Αλή Πασά. Το άδοξο τέλος του κινήματος αυτού εγράφη κοντά στο Λιτόχωρο όταν εκεί σκοτώθηκε μαχόμενος ο επαναστάτης Νικοτσάρας.

Παράλληλα ο Κατσαντώνης και ο Κίτσος Μπότσαρης με 500 παλικάρια τους και έχοντας μαζί τους και Σουλιώτες επαναστάτες έδρασαν εναντίον του Αλή Πασά στην Αιτωλο-Ακαρνανία και έτρεψαν σε φυγή τους τουρκαλβανούς του. Η σύλληψη του Κατσαντώνη και το φρικτό μαρτυρικό τέλος του στα χέρια του Αλή Πασά, οδήγησε τους άλλους οπλαρχηγούς, μεταξύ των οποίων και ο Παπα-Θύμιος Βλαχάβας, να συγκεντρωθούν στον Όλυμπο.

Ωστόσο, η Συνθήκη του Τίλσιτ (1807), η οποία οδήγησε σε ανακωχή μεταξύ Ρώσων και Οθωμανών, επέφερε άρδην την ανατροπή των σχεδιασμών των επαναστατών. Ο Αλή Πασάς παρά την έκρυθμη επικρατούσα κατάσταση δεν είχε απωλέσει ακόμη την εμπιστοσύνη του προς το πρόσωπο του Παπα-Θύμιου και των αδελφών του, οι οποίοι έχοντας συγκροτήσει ένα σώμα από 60 αρματολούς, εξακολουθούσαν προσποιούμενοι τους «νομιμόφρονες» να προστατεύουν την περιοχή του Βιλαετίου των Τρικάλων από τους ληστές.

Η κατάσταση όμως ανετράπη ραγδαία, όπως γράφει ο Κωνσταντίνος Σάθας, όταν «στις αρχές του 1808 Ρώσοι απεσταλμένοι που ήρθαν από τη Σερβία στον Όλυμπο έφεραν επιστολές του Καραγιώργη και του Ρώσου συμβούλου του Καραγιώργη, Ροδοφοινίκη (Ελληνικής καταγωγής) με τις οποίες οι Έλληνες προτρέπονται να λάβουν για τελευταία φορά τα όπλα υπέρ της απελευθέρωσης του Γένους, μιμούμενοι το παράδειγμα της υπό τον Καραγεώργη απελευθερωθείσης τότε Σερβίας». Αν και η παραπάνω αναφορά του Κωνσταντίνου Σάθα δεν ερείδεται επί αξιοπίστων ιστορικών μαρτυριών και εγγράφων πηγών, εντούτοις

φαίνεται πως οι Ρώσοι απεσταλμένοι θα πρέπει να ήλθαν τελικώς σε επαφή με τον Παπα-Θύμιο Βλαχάβα.

Οι μυστικές ζυμώσεις και συνεννοήσεις για την οργανωτική προετοιμασία του επαναστατικού κινήματος είχαν ως κεντρικό και αδιαμφισβήτητο πρόσωπο τον Αρχιεπίσκοπο Παπα-Θύμιο Βλαχάβα, ο οποίος προέβη πιθανότατα σε μυστικές συνομιλίες με τους επαναστάτες Κλεφταρματολούς που είχαν καταφύγει στα νησιά του Αιγαίου προκειμένου να υπάρξει ο αναγκαίος συντονισμός ενεργειών και κοινής ενόπλου δράσεως εναντίον των Τουρκαλβανών. Την ίδια περίοδο οι μπέηδες και οι αγάδες της Θεσσαλίας, επειδή τους χειραγωγεί στενά ο Αλή Πασάς με εγκαθήμενους Αρβανίτες, δείχνουν διάθεση συνεργασίας με τους αρματολούς και κυρίως με τον Παπα-Θύμιο, ο οποίος είχε τις περισσότερες δυνάμεις και εξακολουθούσε να διαθέτει κύρος και επιβολή. Ορισμένες βιαιοπραγίες μάλιστα των Αλβανών εναντίον των Ελλήνων κλεφταρματολών στην περιοχή της Θεσσαλίας εξώθησαν τελικά τον Παπα-Θύμιο Βλαχάβα να εγκαταλείψει την «νομιμόφρονα» στάση του και να ξεκινήσει το επαναστατικό κίνημά του εναντίον του Αλή Πασά.

Ο Κωνσταντίνος Σάθας αναφέρει ότι κατά τα μέσα του μηνός Φεβρουαρίου του 1808 ο Παπα-Θύμιος Βλαχάβας «συγκάλεσε σύνοδο» των ενόπλων Κλεφταρματολών Καπεταναίων από τους οποίους αναγορεύθηκε αρχηγός του κινήματος και σταδιακά προσεταιρίστηκε τους αρματολούς της Στερεάς Ελλάδος και ακόμη περισσότερο τους Οθωμανούς Αγάδες των Τρικάλων και της Λαρίσης, που μισούσαν τον Αλή Πασά και επεδίωκαν την ανατροπή του.

Στο σημείο αυτό άξια μνείας είναι τα όσα αναφέρει ο Δημήτριος Ζ. Σοφριανός γράφοντας ότι: *«αναφερομένοι σε πατριωτικές και εθνικές ενέργειες κληρικών της Επισκοπής Σταγών, θα πρέπει να σταθούμε εδώ στη δράση του φλογερού Ιερωμένου, του καρτερόψυχου Παπα-Θύμιου Βλαχάβα ή Μπλαχάβα (+1809) και των μετεωρίτικων γενικότερα μοναστηριών. Ο Παπα-Θύμιος, ο θρυλικός «αετιδής των Χασίων», έχοντας ως καταφύγιο και ορμητήριο των πολεμικών ενεργειών του τη Μονή του Αγίου Δημητρίου των Μετεώρων, λόγω της στρατηγικής της κυρίως θέσεως, διεξήγε τον αγώνα κατά των Τούρκων και των Αλβανών του Αλή Πασά, στα τέλη της πρώτης δεκαετίας του 18ου αιώνα».*

Στον όλο σχεδιασμό του επαναστατικού κινήματος έλαβαν μέρος και οι Ζακαίοι των Γρεβενών, ο Δεληγιάννης Τσάπος του Μετσόβου, ο Ευθύμιος Στουρνάρης του Ασπροποτάμου κ.ά. Τελικώς η σύνοδος των καπεταναίων όρισε την 29^η Μαΐου του 1808, επέτειο των 355 ετών από της αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως, ως ημέρα ενάρξεως της επαναστάσεως, αν και ο Κασομούλης τοποθετεί το γεγονός στις αρχές του μηνός Απριλίου.

Ο Παπα-Θύμιος είχε προσχεδιάσει και όρισε ώστε ο μεν Δεληγιάννης Τσάπος να αποκλείσει την Κατάρρα και τον Ζυγό, ο δε

Ευθύμιος Στουρνάρης να αποκόψει την δίοδο των Καλαρυτών, αλλά δυστυχώς αμφότεροι δεν εξετέλεσαν την συμφωνία. Παρά το γεγονός ότι οι φίλοι του Παπα-Θύμιου είχαν προειδοποιήσει για το άκρως παράτολμο και λίαν επικίνδυνο του όλου εγχειρήματος, εντούτοις εκείνος ο φλογερός Παπάς και Πατριώτης ύψωσε στα Χάσια την σημαία της επανάστασεως και στις 5 Μαΐου του 1808 κατέλαβε με 600 παλικάρια το Καστράκι και την Καλαμπάκα. Καταγράφεται ότι ο Παπα-Θύμιος με τον αδελφό του Θεοδωράκη και μαζί με τον καπετάνιο Δομενίκου Γιώτα Τζίμου θέριζαν τους Αλβανούς ντερβεναγάδες και σουμπασάδες χωρίς όμως να ενοχλούν τους Οθωμανούς, επειδή ο απώτερος στόχος του ήταν να επιτύχει την σύμπραξη των Τούρκων των Τρικάλων εναντίον του Αλή Πασά. Κάτι τέτοιο όμως δεν επετεύχθη διότι η τρομοκρατία που είχε εξαπολύσει ο Αλής εναντίον όλων των κατοίκων, είχε ως συνέπεια να μη συγκεντρώσει πολλούς οπαδούς το επαναστατικό κίνημα του Παπα-Θύμιου, ο οποίος όμως δεν εκάμφθη και άφησε τον αδελφό του Θεοδωράκη στο Καστράκι και τον άλλο αδελφό του Δημήτριο στη γέφυρα «Μπαμπά», κοντά στην Κρύα Βρύση, προκειμένου να εδραιώσουν το κίνημα.

Ο Αλή Πασάς στέλνει τον υιό του Μουχτάρ Πασά στην Καλαμπάκα με 6.000 Τουρκαλβανούς για να καταπνίξει στο αίμα την εξέγερση του Θεοδωράκη Βλαχάβα, ο οποίος μετά από σκληρή και ηρωϊκή μάχη έπεσε ως μάρτυρας. Το τραγικό είναι ότι οι αρματολοί Δεληγιάννης Τσάπος και Ευθύμιος Στουρνάρης όχι μόνο άφησαν ανοικτά τα στενά του Μετσόβου και των Καλαρυτών για να περάσει ανεμπόδιστος ο Μουχτάρ Πασάς προς την Καλαμπάκα, αλλά και δεν ειδοποίησαν τον Παπα-Θύμιο, ο οποίος, όταν το πληροφορήθηκε, έσπευσε στον Όλυμπο για να επιταχύνει την έλευση ενόπλων από τους Ολύμπιους οπλαρχηγούς.

Ο αλύγιστος Παπα-Θύμιος έφθασε μεν στην Καλαμπάκα αλλά ήταν πλέον αργά, αφού ήδη ο αδελφός του Θεοδωράκης ήταν νεκρός. Επειδή όμως ο Μουχτάρ Πασάς διέταξε γενική σφαγή, αδιακρίτως, σε όλους τους αμέτοχους Ρωμηούς, ο Παπα-Θύμιος για να σώσει τους αθώους ανθρώπους προέτρεψε τους προκρίτους να προσκυνήσουν τον αιμοβόρο Μουχτάρ και παρήγγειλε στους Καπεταναίους να συναθροιστούν στον Όλυμπο με τις οικογένειες και τα παλικάρια τους.

Ο προσφυώς αποκληθείς «*Αετιδές των Χασίων*» Παπα-Θύμιος δεν εγκατέλειψε τον αγώνα. Αρχικώς μεν κατέφυγε στην Κασσάνδρα της Χαλκιδικής αλλά προκειμένου να μην δοθεί αφορμή στους Οθωμανούς να αποδεκατίσουν τους εντοπίους Ρωμηούς κατοίκους, μετέβη στα νησιά Σκόπελο, Σκύρο και Σκιάθο, καθώς και στο Άγιο Όρος, γενόμενος «*ο φόβος και ο τρόμος*» των τουρκικών караβιών. Για την περίοδο αυτή ο ίδιος ο «*Γέρος του Μοριά*», ο μεγάλος Κολοκοτρώνης, «*ιδία χειρί*» γράφει: «*Είμεθα ημείς οι Έλληνες στο Άγιο Όρος 1.400 όλοι οι Καπεταναίοι του Ολύμπου, ο Παπα-Μπλαχάβας, Λιόλιος, Λαζόπουλα, του Τσάρα οι Καπεταναίοι*».

Ο Αλή Πασάς όμως δεν έπαυσε να καταδιώκει τον Παπα-Θύμιο και να μετέρχεται κάθε δόλιο τρόπο για να τον συλλάβει. Ο δε Σάθας γράφει ότι η Υψηλή Πύλη μέχρι και το Οικουμενικό Πατριαρχείο «χρησιμοποίησε» για να συνενώσει τον αδούλωτο Παπά: «... *όθεν σουλτανικόν φερμάνιον χορηγούν αμνηστειάν τω τε παπα-Ευθυμίου και πάσι τοις μετ' αυτόν επαναστατήσασιν εδημοδιεύθη μετά πάσης επισημότητος εν Θεσσαλία, σταλέν και εν Σκοπέλω προς γνώσιν των ενδιαφερομένων...».*

Ύστερα από την τροπή που έλαβαν τα πράγματα ο Παπα-Θύμιος διέλυσε τον πειρατικό στολίσκο του και αμφιταλαντευόταν εάν θα έπρεπε να επιστρέψει στο Αρματολίκι των Χασίων, το οποίο ευελπιστούσε ότι ο Αλή Πασάς θα του το προσέφερε όπως συνέβη και με άλλους επαναστατήσαντες αρματολούς. Ο δόλιος Αλής όμως μισούσε τον επαναστάτη Παπα-Θύμιο και όταν έπεσε στα χέρια του η αλληλογραφία του Βλαχάβα με τους Λαζαίους, πλαστογράφησε την επιστολή των Λαζαίων και καλούσε τον Παπα-Θύμιο σε συνάντηση μαζί τους στην περιοχή της Κατερίνης όπου ο ίδιος ανυποψίαστος μετέβη και συνελήφθη από τους Αλβανούς του αιμοδιγή τυράννου των Ρωμηών.

Ο γενναίοφρων Παπα-Θύμιος οδηγείται στα Γιάννενα όπου υπομένει φρικτά και ανείπωτα βασανιστήρια, όπως τα περιγράφει ο Ποιητής Χατζή Σεχρέτης στους στίχους της «*Αληπασιάδας*» του. Ο Γεώργιος Ηλ. Ζιάκας γράφει ότι «*ο αλύγιστος ήρωας από τη Βλαχάβα των Χασίων περιφρόνησε μέχρι τέλους κάθε πρωτόγνωρο βασανισμό*» και μέχρι σήμερα αντηχούν οι λόγοι του, όπως εμπνευσμένα συνέλαβε σε κατάσταση συγκινησιακού ποιητικού οίστρου η δημόδης ελληνική μούσα αποφθεγομένη: «*Γίνεσαι Τούρκος, βρε Παπά, κι' όλα στα συμπαθάω*». «*Ρωμηός εγώ γεννήθηκα, Ρωμηός θενά πεθάνω*».

Ως Νεομάρτυρας «*υπέρ πίστεως και πατρίδος*» υπέστη «*χριστομίμητο μαρτύριο*», στο οποίο αναφέρεται ο Κούμας γράφοντας: «*... Έπαθε το σκληρότερο όλων των θανάτων. Του έκοψαν μεληδόν (κομμάτι-κομμάτι) το σώμα, ώσπου τον ενέκρωσαν*». Ο δε Πουκεβίλ ως αυτόπτης μάρτυρας του φρικτού μαρτυρίου του γράφει: «*Στα Γιάννενα ζαναείδα το Βλαχάβα δεμένο σ' ένα πάσσαλο στην αυλή του σαραγιού. Οι ακτίνες του ήλιου έπεφταν πάνω στο χαλκόχρωμο κεφάλι του, που περιφρονούσε το θάνατο, ενώ άφθονος ιδρώτας έβρεχε τη δασειά γενειάδα του. Ήξερε την τύχη του και πιο ήρεμος από τον τύρανο, που ήθελε να του πιεί το αίμα, γύρισε σε μένα το ζάστερο βλέμμα του, σα να με καλούσε μάρτυρα των τελευταίων στιγμών του. Δέχτηκε το θάνατο χωρίς φόβο και χωρίς γογγυσμούς. Σε λίγο τα μέλη του σέρνονταν στους δρόμους της πόλης για παραδειγματισμό των περίτρομων Ελλήνων*».

Ο ήρωας πατριώτης και πιστός στο Θεό Παπα-Θύμιος Βλαχάβας (+1809) δοξάστηκε περισσότερο διά του «*χριστομίμητου μαρτυρίου*» του παρά με το σπαθί στο χέρι γενόμενος «*εθνικό σύμβολο*» και «*ιερός θρύλος*» που ως κανδήλα έλαμψε στις πονεμένες καρδιές των υπόδουλων Ρωμηών έως ότου εκείνη η φλόγα άναψε και πυρπόλησε τις καρδιές τους

για να πραγματοποιήσουν το θαύμα της εθνικής παλιγγενεσίας και αγωνιζόμενοι και μαρτυρικά τελειωθέντες «υπέρ πίστεως και πατρίδος» να αναβοήσουν το «*Ελευθερία ή Θάνατος*», το οποίο αντήχησε μέχρι ουρανού δικαιώνοντας τον μαρτυρικό θάνατο του «*Αετού των Μετεώρων*» Παπα-Θύμιου Βλαχάβα.

Υ.Γ. Το παρόν ιστορικό κείμενο αφιερύται στην ιερά μνήμη του Εθνεγέρτου Ροδόπης και αγωνιστού Μακεδονίας κατά τον ιερό αγώνα της Εθνικής Παλιγγενεσίας αιιδίμου Μητροπολίτου Μαρωνείας Κωνσταντίου Α' (+1821)